

УДК: 338.43:332.3

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Н. С. Пугачова

e-mail: n_pugachova@i.ua

Житомирський національний агроекологічний університет
бульвар Старий, 7, м. Житомир, 10008, Україна

Значну увагу приділено проблемі нераціонального, споживацького використання природних ресурсів та переважно інтенсивного ведення аграрного виробництва без врахування екологічних факторів, що, у свою чергу, призводить до фатальних наслідків як для навколишнього природного середовища, так і для здоров'я людини. Встановлено, що проведення ефективної комплексної регіональної інвестиційної політики, спрямованої на екологізацію аграрного виробництва, сприятиме підвищенню рівня і якості життя населення в регіоні, сприятиме залученню до її реалізації муніципальних та регіональних фінансових інституцій, активізує наукові дослідження в галузі екологізації аграрного виробництва, буде сприяти широкому залученню громадськості до вирішення екологічних проблем. Для цього необхідно, щоб механізми стимулювання ефективних інвестиційних проектів були впроваджені на рівні регіональних та муніципальних структур, а також націлені на посилення міжрегіональної взаємодії з державними фінансовими органами управління.

Проведено аналіз інвестиційного забезпечення охорони навколишнього природного середовища та екологічних заходів у системі аграрного виробництва в регіоні. Обґрунтовано необхідність формування інвестиційної політики Житомирської області в контексті екологізації аграрного виробництва та розвитку процесів децентралізації. Розкрито особливості та необхідність збільшення інвестицій саме для удосконалення процесів екологізації аграрного виробництва. Висвітлено окремі проблеми регіональної фінансової політики, що вирішуються за умови регульованого впливу держави на створення привабливого інвестиційного середовища у регіоні. Визначено пріоритети і перспективи регіонального розвитку в контексті екологізації аграрного виробництва, а також пропозиції щодо вдосконалення інвестиційної регіональної політики, з врахуванням адміністративної реформи, яка не завжди націлена на покращення екологічного стану території та екологізацію аграрного виробництва.

Ключові слова: екологізація, політика, інвестиції, державне управління, аграрне виробництво, фінансова політика.

Постановка проблеми

Сучасні реалії полягають в тому, що неадекватність зростаючих потреб суспільства в контексті обмеженості та специфіки відтворення природних ресурсів зумовлюють необхідність активізації державних регуляторів інвестиційної активності екологізації аграрного виробництва. Це питання набуває особливої актуальності в умовах адміністративної реформи, яка, з одного боку, дає більше можливостей громадам щодо заходів захисту навколишнього середовища, а з іншого, зменшує ступінь контролю суспільства за якістю аграрної продукції та екологічністю виробництва в аграрному секторі регіону. Цей дуалізм щодо вирішення проблем екологічного стану навколишнього середовища та сталого розвитку аграрного виробництва в регіоні може бути реалізований за рахунок активізації регіональної інвестиційної політики спрямованої на забезпечення екологізації аграрного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вивченню проблем екологізації аграрної сфери значну увагу приділили відомі вчені І. К. Бистряков, П. П. Борщевський, В. Г. В'юн,

В. В. Горлачук, Я. С. Гуков, Н. В. Зіновчук, Б. М. Данилишин, Д. С. Добряк, С. І. Дорогунцов, В. Я. Месель-Веселяк, М. Ф. Реймерс, І. А. Розумний, П. Т. Саблук, В. П. Ситник, В. М. Трегобчук, М. М. Федоров, Т. С. Хачатуров, О. В. Ходаківська та інші.

Питанням екологізації державного управління та ідеям екологічного управління, а також пропозиції щодо впровадження відповідних механізмів містяться у наукових працях вітчизняних науковців, зокрема В. І. Андрейцева, Г. І. Балюка, Ю. О. Бондара, О. О. Веклич, Т. П. Галушкіної, Б. М. Данилишина, С. І. Дорогунцова, Л. Г. Мельника, В. Я. Шевчука та інших.

Дослідженням екологічної безпеки та інвестування аграрного сектора України значну увагу приділяли такі науковці, як І. А. Брижань, Н. В. Бобровська, О. А. Літвак, Ю. О. Крихно та інші. Автори розглядали стан, сутність, складові та особливості гарантування екологічної безпеки, проблеми та перспективи залучення інвестицій з метою збереження природних ресурсів.

Мета, завдання та методика досліджень

Метою статті є, на основі визначення внутрішніх проблем, перешкод, що гальмують

процес формування ефективної інвестиційної політики екологізації аграрного виробництва в контексті комплексного розвитку регіонів та процесу децентралізації, визначити заходи впровадження ефективних інструментів, що забезпечать результативну регіональну інвестиційну політику, спрямовану на процес екологізації аграрного виробництва та на підвищення рівня і якості життя населення в регіоні.

Теоретичною та методологічною основами дослідження є загальні положення економічної теорії, класичні та сучасні концепції екологізації діяльності аграрних підприємств, а також надбання аграрної науки з питань формування інвестиційної політики екологізації аграрного виробництва Житомирського регіону.

Результати досліджень

Виходячи із темпів розвитку та споживацького ставлення до природних ресурсів, сучасний період можна визначити як «епоху споживання», а сучасне суспільство – «суспільством споживання». Цей період визначається високим рівнем економічного та технічного розвитку, масового споживання товарів і послуг та домінування споживацької системи цінностей і установок. Нині людство володіє широкими можливостями щодо забезпечення своїх потреб, але в умовах обмеженості ресурсів, за все рано чи пізно доведеться заплатити та сповна відчути наслідки такого бездумного їх використання. Так, згідно з результатами досліджень, проведених GlobalFootprintNetwork, екологічний слід людства як кількісне вираження землі та акваторії, що необхідні людству для отримання ресурсів та утилізації відходів своєї життєдіяльності, аграрного виробництва та промисловості з використанням сучасних технологій, наразі становить 1,5 планети. Це означає, що світова економіка кожен рік споживає на 50 % більше ресурсів, ніж може відновити Земля [1].

Розвиток різних форм власності та господарювання на селі без суворого і надійного державного екологічного та митного контролю за ввезенням небезпечних відходів, брак відповідної законодавчої бази призводять до споживацького ставлення до Землі. Використання у великій кількості мінеральних добрив, пестицидів та інших хімічних препаратів, разом з промисловим і радіаційним забрудненням, ще більше ускладнює екологічну ситуацію в Україні, знижує відтворювальну здатність біосфери та екологічну стійкість агроландшафтів. Будь-який екологічний

ризик несе в собі наслідки екологічного, соціального та іншого характеру. Що, у свою чергу, призводить до збільшення економічних та фінансових витрат, пов'язаних з наступним: (рис. 1)

- *забрудненням повітрям* (викиди шкідливих речовин і вуглекислого газу в атмосферне повітря призводять: 1) до підвищення захворюваності та смертності населення (за оцінкою міжнародних експертів щорічні збитки, спричинені лише шкодою здоров'ю населення, оцінюються в 9,1 млрд. євро [2]), що, у свою чергу, призводить до зменшення робочої сили регіону та країни в цілому, а як наслідок, зменшення податкових відрахувань до державного бюджету: 2) це спричиняє додаткові економічні витрати промислових підприємств на встановлення, модернізацію або повну заміну очисного устаткування);

- *глобальним потеплінням* (збільшення посух, зменшення рівня опадів влітку, більш різких пікових температур або повені як наслідок різкого підвищення температур і танення снігів матимуть негативні наслідки щодо якості та кількості врожаю, буде вимагати значних інвестицій на заходи з адаптації до змін клімату (наприклад, в технології зрошування, роботу над створенням стійких до перепадів температури сортів, видів тощо). Загалом негативно впливатиме як на господарські культури, так і на всі екосистеми в цілому. Такі явища, що матимуть постійний характер, нанесуть значні збитки економіці країни і навіть загрожують порушенню продовольчої безпеки);

- *деградацією земельних ресурсів* – (71 % всього агроландшафту країни використовується для господарської діяльності. Але через надмірне і неправильне використання родючість земель з кожним роком падає. Екосистема ґрунту руйнується в основному через інтенсивний розвиток ерозії: останнім часом їй піддалося більше 35% сільгоспугідь України. Активне використання різного роду та виду добрив (як хімічних, так і органічних), засобів боротьби з шкідниками (фунгіциди, інсектициди) та бур'янами (гербіциди) призвело до збільшення площі кислих ґрунтів (на 2,4 млн га за останні 15 років). На врожай сільськогосподарських культур впливає і товщина гумусового шару, а вона за останнє десятиліття знизилася в середньому на 20%. До того ж, майже 40% загальної площі земельних ресурсів України належать до забруднених земель. При збереженні нинішніх темпів деградації ґрунту (ерозія ґрунтів,

забруднення хімічними сполуками, солонцювання, затоплення підземними водами тощо) критичні значення рівня родючості можуть бути досягнуті через 20–30 років, а в окремих регіонах навіть раніше);

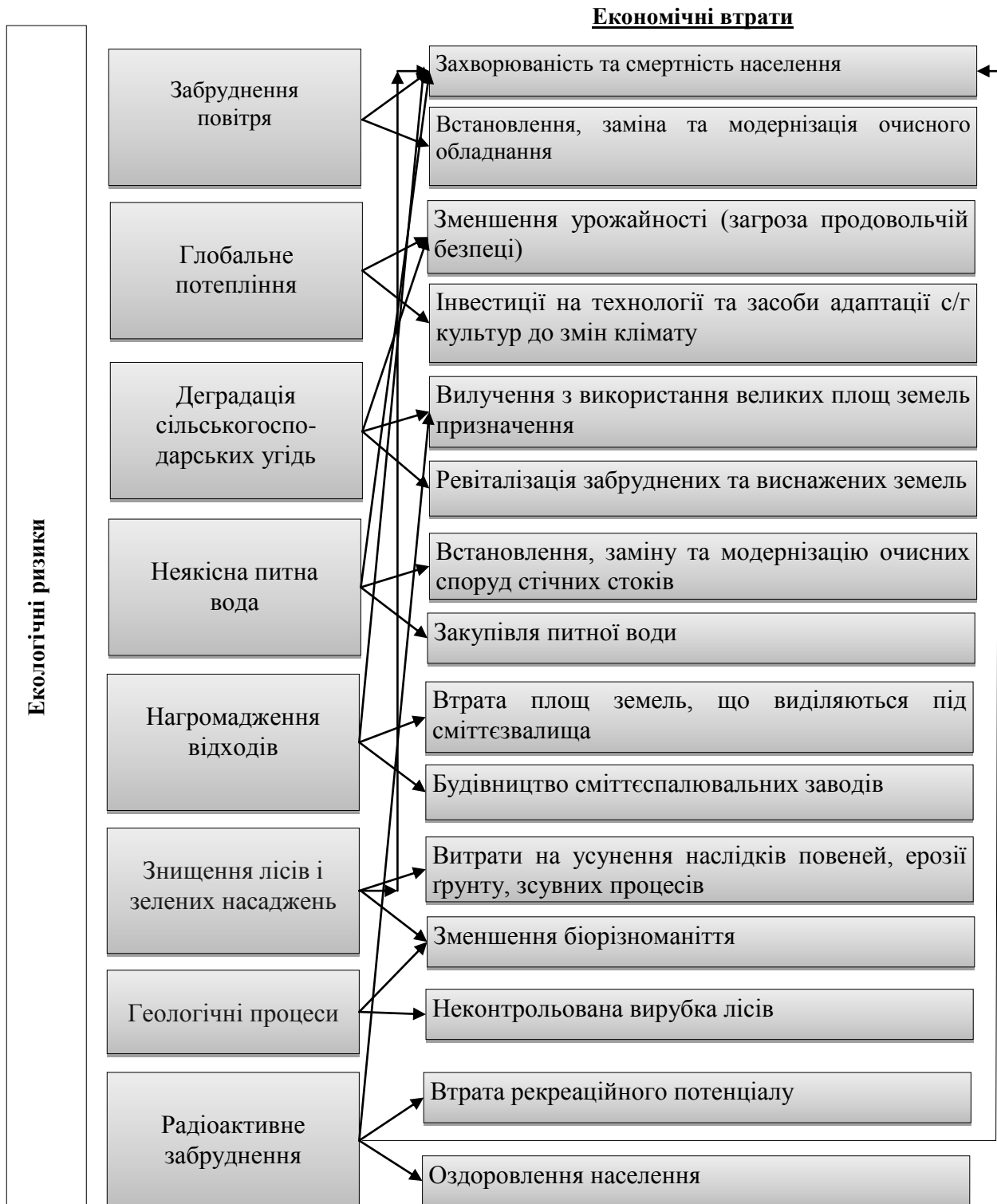

Рис. 1. Структура економічних втрат, спричинених екологічними проблемами

Джерело: розроблено автором.

• *неякісною водою* (недостатнє очищення стоків, неякісне очищення промислових вод, надмірна насиченість органікою призводять до того, що нині практично всі водойми країни наблизилися до 3 класу забрудненості. Але очисні споруди, що виробляють питну воду, розраховані на прийом води 1–2 класу забруднення. Як результат – 80 % проб води показують, що її якість не відповідає умовам держстандартів);

• *накопиченням побутових та промислових відходів* (проблема утилізації і переробки різних видів відходів. У країні діє близько 800 офіційних звалищ, загальна кількість сміття на яких перевищила 35 млрд т. Щорічно ця цифра зростає ще на 700–800 тисяч тонн. За інформацією Міністерства екології та природних ресурсів, загальна площа всіх полігонів з відходами вже займає 4 % площі України. Речовини, які виділяються в результаті хімічних реакцій на полігонах твердих побутових відходів, здатні перетворити територію України на одну суцільну зону екологічного лиха. Адже небезпечні хімічні речовини і бактерії просочуються в ґрунт, потрапляють у повітря та ґрунтові води, отруюючи життя на відстані десятків кілометрів від полігонів);

• *знищенням лісів і зелених насаджень* (Україна належить до малолісистих країн – ліс покриває лише шосту частину її території. Але, при цьому, експорт деревини з України в 2,5 раза перевищує імпорт. Бажання лише до прибутку та споживче ведення лісового господарства призводять тільки до знищення лісів та їх біологічної стійкості (площа лісів, уражених шкідниками і хворобами, постійно збільшується). А цінні деревні породи (дуб, бук і сосна) заміщуються малоцінними (грабом, березою, осикою). Найскладніша ситуація в Карпатах та Криму – тут через деградацію лісових масивів розвивається ерозія ґрунтів і зсувні процеси. Прямий наслідок нераціональної вирубки лісів – збільшення частоти та інтенсивності повеней у західних областях України, особливо – Закарпаття. Однак сумна статистика катаклізмів нездатна зупинити знищення лісів: минулого року обсяги заготівель лісу в Закарпатській області зросли на 14,2%.

• *небезпечними геологічними процесами*, істотна частина валового внутрішнього продукту країни пов'язана з видобутком і переробкою мінерально-сировинних ресурсів (41–43 %),

сконцентрованих у гірничовидобувних регіонах Донбасу, Кривбасу, Карпатського регіону. Між тим, екологія цих регіонів страждає не стільки від інтенсивного видобутку, скільки від неправильного закриття нерентабельних і вироблених шахт і кар'єрів. Також Україна є одним з європейських лідерів за запасами бурштину. Українські компанії, які мають державні ліцензії на видобуток бурштину, щорічно видобувають близько чотирьох тонн цього мінералу. Однак насправді це лише невеликий відсоток від реального видобування бурштину в Україні. Навіть за найскромнішими підрахунками вони сягають від 120 до 300 тонн на рік. Приблизний загальний річний дохід на цьому ринку складає до 300 млн дол. США. Внаслідок неконтрольованого видобутку «дару сонця» там стрімко знищуються лісові насадження та надра, для відновлення яких знадобляться десятиліття. За даними Держлісагентства України, у регіоні основного видобутку (Житомирська, Рівненська та Волинська області) через нелегальний видобуток бурштину вже пошкоджено 3,5 тис. га лісу. Через те, що «чорні» копачі не дотримуються технології видобутку, вимиваючи бурштинове каміння мотопомпами, що спричинює руйнування дренажних каналів підземних вод, це призводить до катастрофічних наслідків. Іде повне знищення можливості циркуляції підземних вод і як наслідок мікрокліматичні зміни в цих регіонах;

• *наслідками Чорнобильської катастрофи*, так сумарна активність радіонуклідів, які вийшли за межі 4 енергоблоку Чорнобильської АЕС 26 квітня 1986 року і в наступні дні після аварії, перевищила 300 млн кюрі. Аварія призвела до радіоактивного забруднення більш ніж 145 тис кв² території України, Білорусії та Росії. На радіоактивних територіях наразі розміщено понад дві тисячі населених пунктів, в яких проживає майже півтора мільйони людей. Українські вчені єдині в думці про те, що наслідки Чорнобильської аварії ще дуже довго будуть про себе нагадувати. Станом на 2016 рік в Україні було зареєстровано 6049 випадків раку щитовидної залози у людей, які на момент аварії були дітьми і підлітками [3]. Крім того, за час, що минув після катастрофи на ЧАЕС, зросла кількість психоневрологічних захворювань, патології серцево-судинної системи.

За реалізації інвестиційної політики, спрямованої на екологізацію, потрібно враховувати, що підвищення ефективності економіки, яке включає в себе збільшення промислової продукції, збільшення обсягу сільськогосподарського виробництва та масштабне будівництво, з одного боку, це позитивні показники для регіону, які надають статусу, притік інвестицій, збільшення робочих місць та в цілому підвищення конкурентних переваг серед областей України, з іншого боку, всі «економічні» покращення не завжди йдуть з урахуванням екологічної складової. Інтенсифікація промислового та аграрного виробництва, спрямована переважно на максимізацію прибутку, а не на захист навколишнього середовища, екологічну безпеку та раціональне природокористування, не зацікавлена в екологізації, так як цей процес викликає додаткові витрати, що не завжди є вигідним для підприємств.

Розглядаючи сучасний екологічний стан території Житомирської області, варто відмітити, що нині він залишається незадовільним. Це пов'язано із низкою чинників як природного, так і техногенного характеру. З одного боку, значної шкоди екології територій завдає власне виробництво та транспорт через велику кількість шкідливих викидів, включаючи й забруднення важкими металами, токсичними речовинами, парниковими газами. З іншого боку, небезпечний вплив на якість довкілля територій спричиняє безпосередньо сільськогосподарська діяльність. Значних збитків завдають і природні чинники, такі як паводки, підтоплення, селі, буревії, посуха. Або поєднання техногенних і природних факторів, як, наприклад, кислотні дощі.

Таким чином, за впровадження інвестиційної політики екологізації необхідно враховувати, що ефективна розбудова держави в ринкових умовах господарювання неможлива без збалансованого гармонійного розвитку природних та суспільних відносин. Ці відносини визначаються, насамперед, рівнем екологізації суспільного виробництва, який обумовлює необхідність формування екологічно орієнтованого механізму і передбачає найбільш повну та цілеспрямовану екологічну орієнтацію фінансових механізмів. Наразі спостерігається глобалізація масштабів екологічних проблем, а отже, зростає необхідність реалізації принципів сталого розвитку світової економіки. Основними

факторами дестабілізації природних історично сформованих умов життєдіяльності у межах Житомирської області є зростання ресурсоемності сільськогосподарської, лісогосподарської, промислово-виробничої діяльності та інших сфер людського функціонування що мають негативний вплив на навколишнє природне середовище загалом, та здоров'я людини, зокрема.

У зв'язку з цим, загострюється питання формування ефективної сучасної системи державного управління розробкою механізмів реалізації державної інвестиційної політики розвитку Житомирської області в контексті екологізації аграрного виробництва, яка б створила умови для прискорення локального розвитку, підвищення рівня і якості життя населення та сприяла узгодженню інтересів держави, бізнесу та громад. Також, фінансові стратегії інвестування комплексно повинні застосовувати інструменти екологізації аграрного виробництва і бути узгоджені з заходами аграрної політики у процесі вдосконалення державної економічної політики країни в цілому [4].

Подолання вищезазначених негативних тенденцій і впровадження ефективних інвестиційних інструментів екологізації аграрного виробництва у сфері природокористування неможливе без залучення масштабних науково обґрунтованих інвестиційних ресурсів, спрямованих на досягнення поставлених цілей та вирішення завдань екологічно безпечного економічного зростання. Трансформація економіки, ріст цінності природних благ унаслідок їхнього зростаючого дефіциту, спрямованість на досягнення цілей сталого розвитку обумовлює потребу впровадження нової філософії інвестування та формування інвестиційної привабливості у сфері природокористування, адекватних методів керування інвестиційними потоками.

Важливу роль при цьому відіграють капітальні інвестиції на охорону та раціональне використання природних ресурсів. У структурі капітальних інвестицій та поточних витрат на охорону та раціональне використання природних ресурсів за напрямками природоохоронної діяльності в Житомирській області вагомим місцем займають витрати на поводження з відходами,

очищення зворотних вод, охорона атмосферного повітря та клімату (табл. 1).

Таким чином, обсяги капітальних вкладень у подальшому теж напряму залежатимуть від темпів соціально-економічного зростання, повноцінного розвитку господарського комплексу Житомирської області. Для досягнення мети екологізації економіки в цілому, і саме аграрного виробництва, потрібне сприятливе інвестиційне середовище, яке, у свою чергу, підтримується інвестиційним кліматом – сукупністю екологічних, соціальних,

економічних, політичних і правових умов, які максимально сприяють інвестиційному процесу. В ході реалізації інвестиційної політики екологізації потрібно виходити з того, що основними джерелами надходження коштів на задоволення природоохоронних потреб є такі: 1) платність за спеціальне використання природних ресурсів, забруднення та шкідливий вплив на довкілля; 2) екологічні податки та платежі, які спрямовуються на ліквідацію джерел забруднення і відновлення та підтримання природних ресурсів у належному стані [5].

Таблиця 1. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за видами природоохоронних заходів (2006–2017 рр.)

(у фактичних цінах, млн. грн)

Роки	Усього	У тому числі					
		охорона атмос- ферного по- вітря і пробле- ми зміни клімату	очищення зворотних вод	поводження з відходами	захист і реа- білітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	збереження біорізнома- нїття і середовища існування	інші напрями природоохо- ронної діяльності
2006	36026,6	26527,0	1472,6	–	6277,0	–	1750,0
2007	47379,7	40,0	2488,5	2423,7	4435,4	–	37992,1
2008	18629,6	19,9	1171,7	2650,8	14720,5	–	66,7
2009	5221,4	183,7	985,2	1388,7	2657,3	6,5	–
2010	11507,4	1077,3	2343,5	1547,7	6538,9	–	–
2011	10285,6	23,2	2365,9	814,8	7081,7	–	–
2012	4784,1	4,5	801,2	3461,6	225,1	291,7	–
2013	705,0	5,1	194,0	170,5	258,0	77,4	–
2014	25256,7	20872,5	2280,1	2056,8	–	47,3	–
2015	17979,6	1,1	5432,9	12516,7	–	25,6	3,3
2016	16730,6	444,0	14812,6	1164,0	310,0	–	–
2017	14626,5	2492,8	3619,8	6336,5	2061,0	–	116,4

Джерело: [5].

В умовах децентралізації владних повноважень та лібералізації діяльності бізнесу найважливішими інструментами інвестиційної політики екологізації аграрного виробництва та природокористування, природоохоронної діяльності в Україні в цілому стають: екологічний податок; збір за спеціальне використання природних ресурсів (мінеральних, водних, земельних, лісових, біологічних); механізм відшкодування збитків, заподіяних внаслідок порушення законодавства про охорону довкілля (водні ресурси, атмосферне повітря, земельні ресурси, рибні ресурси); система державного фінансування природоохоронних заходів (через державний та місцеві екологічні фонди). Кошти фондів охорони навколишнього природного середовища можуть викорис-

товуватися тільки для цільового фінансування природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, в тому числі наукових досліджень з цих питань, а також заходів для зниження впливу забруднення навколишнього природного середовища на здоров'я населення.

Проведений нами аналіз показує, що фінансування природоохоронної діяльності в регіоні за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища в цілому збільшилось, але кошти не використовуються за цільовим призначенням, тому осідають як залишки на рахунках фонду (табл. 2).

Таблиця 2. Надходження та використання коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища

№ з/п	Обсяг коштів	Рік		
		2014	2015	2016
1.	Залишок коштів на початок звітної періоду	-	10057,1	4805,0
2.	Надходження коштів у звітному періоді – всього	19884,0	5342,3	5500,0
3.	Використано коштів - всього	9826,9	11641,1	2044,0
4.	Залишок коштів на кінець звітної періоду	-	3758,3	8260,9
5.	% використання коштів (дані п.3 поділити на / (дані п.1 + дані п.2)х 100)	49	76	20

Джерело: [6].

В цих умовах особливо важливими є інвестиції для проведення ефективної інноваційної перебудови сфер природокористування, ресурсо- і природозбереження, нарощування темпів виробництва екологічно чистої продукції та перероблення відходів виробництва та споживання, здійснення успішних перетворень всіх сфер суспільної діяльності для еколого-збалансованого розвитку економіки регіону. Вкрай негативним явищем на сучасному етапі розвитку області є той факт, що витрати на науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування у 2017 році взагалі практично відсутні [8]. Збільшення витрат за цим напрямом значно б підвищило ефективність управління і зокрема державного управління.

Реалізація напрямів інвестиційної політики екологізації аграрного виробництва пов'язана з погіршенням екологічної ситуації в регіоні та зумовлює потребу в конструктивному підході до поліпшення екологічного стану територій і широким залученням фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад. Таким чином, інвестиційна діяльність повинна бути спрямована на впровадження нових інноваційних технологій, залучення природозберігаючої техніки, створення екологічно чистого виробництва та продукції, формування екологоорієнтованої структури агровиробництва, що призведе до зменшення або взагалі уникнення негативного впливу на навколишнє природне середовище. Головною метою таких технологій є отримання позитивного еколого-економічного результату.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Таким чином, проведений аналіз ефективності управління фінансовими потоками щодо попередження та подолання наслідків

екодеструктивних впливів на території Житомирської області аграрних підприємств показав недостатню ефективність системи інвестування в екологізацію аграрного виробництва, відсутність дієвої організаційної структури управління місцевими фінансовими ресурсами та фондами охорони навколишнього природного середовища, неефективність використання коштів цих фондів.

Ми прийшли до висновку, що упровадження ефективної інвестиційної політики, спрямованої на екологізацію усіх складових агробізнесу, дозволить покращити не лише стан навколишнього природного середовища, а й відтворити природно-ресурсний потенціал сільських територій, сприятиме досягненню оптимальних умов життєдіяльності нинішнього і майбутніх поколінь. Недостатня вивченість та невирішеність вищезазначених еколого-економічних аспектів інвестиційного забезпечення екологізації аграрного виробництва підтверджує необхідність подальшого вивчення та методичних розробок щодо екологізації інвестиційної діяльності аграрного виробництва.

Отже, інституційні зміни, необхідні в період переходу від споживацької економіки до економіки сталого розвитку сільських територій, пов'язані з формуванням і розвитком різноманітних екологічних інститутів фінансового забезпечення екологізації аграрного виробництва. При цьому, нові фінансові інститути, що формують так зване інституційне середовище в умовах децентралізації джерел фінансування розвитку аграрного сектора, повинні доповнювати, виступати альтернативою до вже існуючих джерел державного фінансування екологічних заходів, але, ні в якому разі, не замінювати вже існуючі фінансові фонди.

References

1. Global Footprint Network (2018). Ween vision a future where all thrive with in theme an so four one planet. Retrieved from <http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN>.

2. Unian.net (2015). Nebezpechne povitria: chym dykhaiut ukraintsi [Dangerous air: what Ukrainians breathe]. Retrieved from <https://ecology.unian.ua/reduction/1216722-nebezpechne-povitrya-chim-dihayut-ukrajintsi.html> [in Ukrainian].

3. Tsentr okhorony dovkillia (2018). Visim ekolohichnykh problem Ukrainy [Eight environmental problems of Ukraine]. Retrieved from <http://dovkillya.org/visim-ekologichnix-problem-ukraini/> [in Ukrainian].

4. Kumachova, A. S.(2015). Polityka formuvannia ta rozvytku «zelenoi ekonomiky» yak spetsyfichniy ob'ekt derzhavnoho rehuliuвання [Policy of the formation and development of the "green economy" as a specific object of state regulation]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, 12. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=934> [in Ukrainian].

5. Rassadnykova, S. I. (2008). Kontseptualnyi pidkhid do systematyzatsii ob'ektiv investytsiinoi pryvablyvosti sfery pryrodokorystuvannia [Conceptual approach to systematization of objects of investment attractiveness of the sphere of nature management]. *Aktualni problemy ekonomiky*, 5 (83), 117–123 [in Ukrainian].

6. Zhytomyrska oblasna derzhavna administratsiia. Upravlinnia ekolohii ta pryrodnykh resursiv (2016). Rehionalna dopovid pro stan navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha Zhytomyrskoi oblasti u 2016 rotsi [Regional report on the state of the environment of Zhytomyr region in 2016]. Retrieved from <http://ecology.zt.gov.ua/StanDov1.html> [in Ukrainian].

7. Burskinskiy, B. V. & Kovaleva, N. H. (2002). Ekologizatsiya politiki regionalnogo razvitiya [Greening regional development policy]. Odessa: Institut problem rynku i ekonomiko-ekologicheskikh isledovaniy NAN Ukrainy [in Russian].

8. Derzhavnyj komitet statystyky Ukrainy (2016). Dovkillia Ukrainy: statystychnyj zbirnyk za 2016 rik [Environment of Ukraine: Statistical collection for 2016]. Kyiv [in Ukrainian].

9. Prokopenko, O. V. & Klimenko, O. V. (2012). Investytsiina diialnist u systemi ekolohizatsii ekonomiky [Investment activity in the system of ecologization of the economy]. *Universytetski naukovi zapysky*, 2 (42), 236–245 [in Ukrainian].

FORMATION OF THE INVESTMENT POLICY OF THE REGION IN THE CONTEXT OF AGRICULTURAL PRODUCTION ECOLOGY

N. Pugacheva

e-mail: n_pugachova@i.ua

Zhytomyr national agroecological university
Staryibld, 7, Zhytomyr, 10008, Ukraine

In the article considerable attention is paid to the problem of inefficient, consumer use of natural resources and predominantly intensive agricultural production without consideration of environmental factors, which in turn leads to fatal consequences for both the natural environment and human health. It has been established that conducting an effective integrated regional investment policy aimed at environmentalizing agrarian production will lead to an increase in the level and quality of life of the population in the region, will promote the involvement of municipal and regional financial institutions in its implementation, intensify scientific research in the field of ecologization of agrarian production, will promote wide to involve the public in solving environmental problems. To do this, it is necessary that the mechanisms for stimulating effective investment projects are implemented at the level of regional and municipal structures, as well as aimed at strengthening interregional interaction with public financial authorities. The analysis of investment support of environmental protection and ecological measures in the system of agrarian production in the region is carried out. The necessity of formation of investment policy of Zhytomyr region in the context of ecologization of agrarian production and development of decentralization processes is substantiated. The features and the necessity to increase investments are specifically developed to improve the processes of ecologization of agrarian production. Some problems of regional financial policy are solved, provided that the state is regulated in order to create an attractive investment environment in the region. The priorities and perspectives of regional development in the context of ecologization of agrarian production are determined, as well as suggestions on the improvement of regional investment policy, taking

into account administrative reform, which is not always aimed at improving the ecological status of the territories and the environmentalization of commercial production.

Keywords: *ecologization, politics, investments, state administration, agrarian production, region, financial policy.*

ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕГИОНА В КОНТЕКСТЕ ЭКОЛОГИЗАЦИИ АГРАРНОГО ПРОИЗВОДСТВА

Н. С. Пугачёва

e-mail: n_pugachova@i.ua

Житомирский национальный агроэкологический университет

бульвар Старый, 7, г. Житомир, 10008, Украина

Большое внимание уделено проблеме нерационального, потребительского использования природных ресурсов и преимущественно интенсивного ведения аграрного производства без учёта экологических факторов, что, в свою очередь, приводит к фатальным последствиям как для окружающей среды, так и для здоровья человека. Установлено, что проведение эффективной комплексной региональной инвестиционной политики, направленной на экологизацию аграрного производства, приведёт к повышению уровня и качества жизни населения в регионе, будет способствовать привлечению к реализации муниципальных и региональных финансовых институтов, активизирует научные исследования в отрасль экологизации аграрного производства, будет способствовать широкому привлечению общественности к решению экологических проблем. Для этого необходимо, чтобы механизмы стимулирования

эффективных инвестиционных проектов были внедрены на уровне региональных и муниципальных структур, а также нацелены на усиление межрегионального взаимодействия с государственными финансовыми органами управления.

Проведён анализ инвестиционного обеспечения охраны окружающей природной среды и экологических мероприятий в системе аграрного производства в регионе. Обоснована необходимость формирования инвестиционной политики Житомирской области в контексте экологизации аграрного производства и развития процессов децентрализации. Раскрыты особенности и необходимость увеличения инвестиций именно для усовершенствования процессов экологизации аграрного производства. Освещены отдельные проблемы региональной финансовой политики, что решаются при условии регулируемого воздействия государства на создание привлекательной инвестиционной среды в регионе. Определены приоритеты и перспективы регионального развития в контексте экологизации аграрного производства, а также предложения по совершенствованию инвестиционной региональной политики, с учетом административной реформы, которая не всегда нацелена на улучшение экологического состояния территорий и экологизации аграрного производства.

Ключевые слова: *экологизация, политика, инвестиции, государственное управление, аграрное производство, финансовая политика.*